

NP Podyjí

rok vyhlášení: 1991

rozloha: 92 km²

sídlo správy: Znojmo

oficiální web: <http://www.nppodyji.cz>

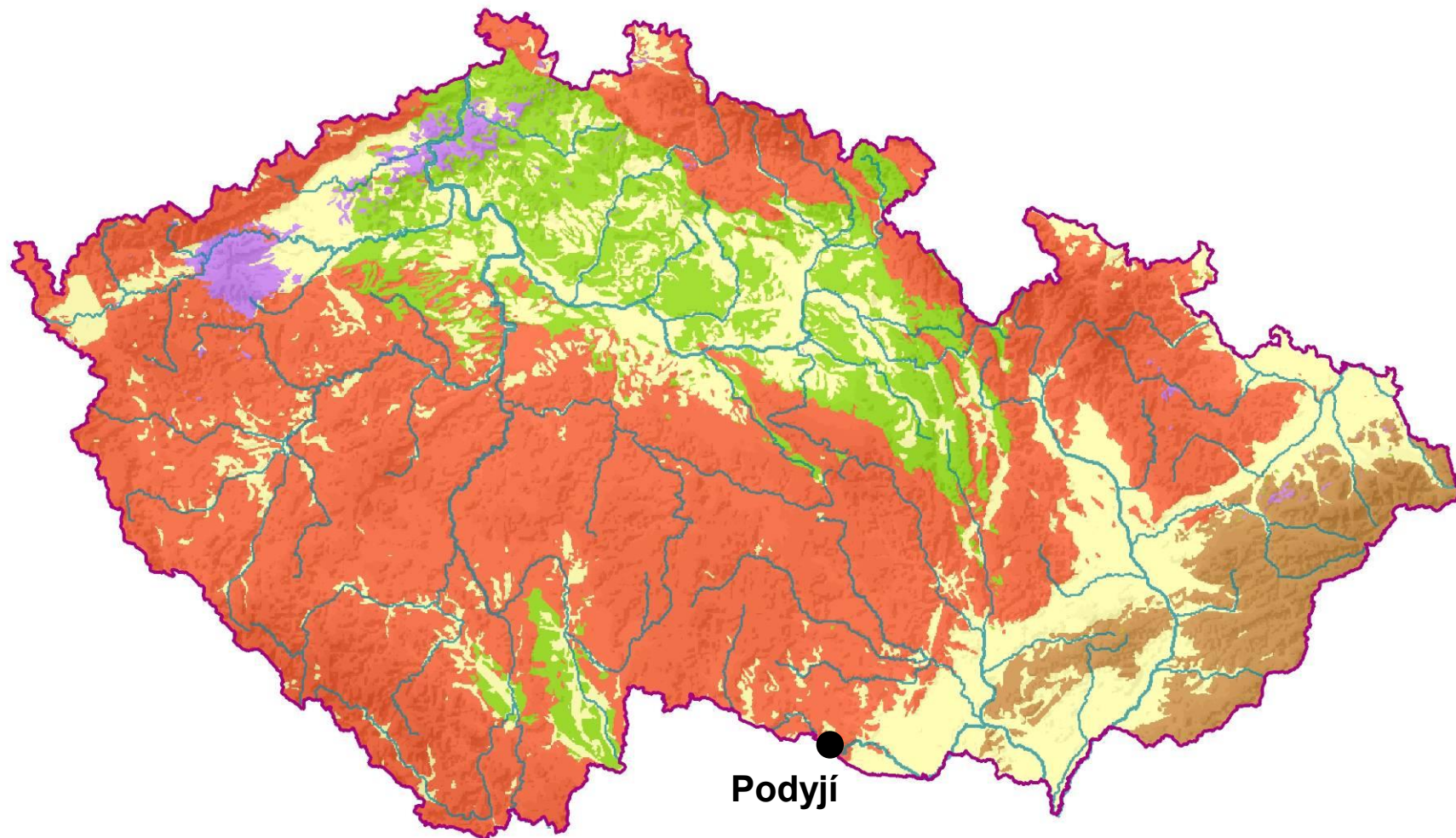
www.hotelhappystar.com

<http://www.ochranaprirody.cz>

NP Podyjí

Geologie

NP Podyjí

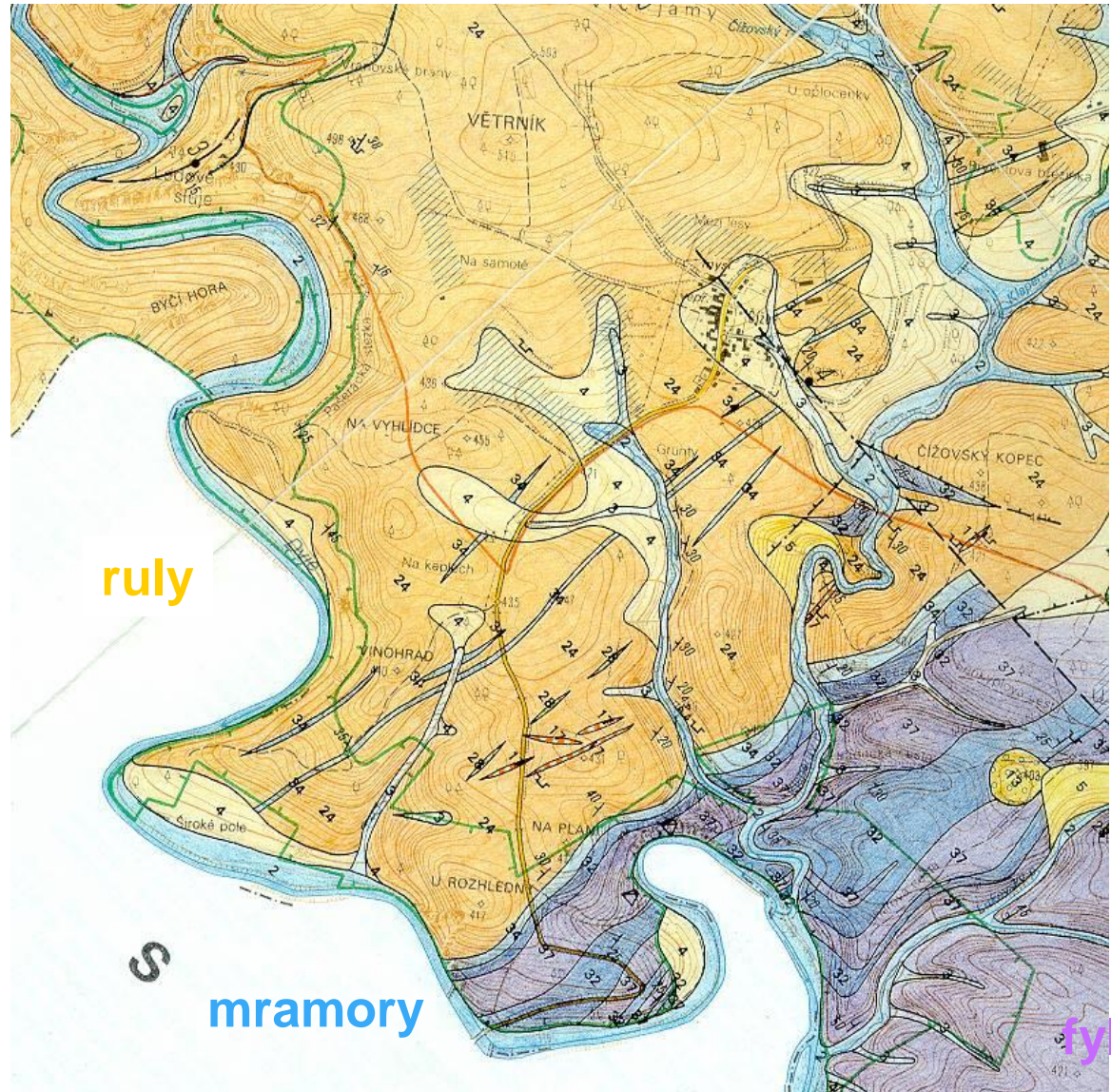
Geologie

- 1 – starohorní granitoidy (žuly, granodiority)
- 2 – starohorní až prvohorní vulkanické horniny zčásti metamorfované (např. krystalické vápence)
- 3 – třetihorní písky a jíly
- 4 – kvartérní sedimenty
- 5 – starohorní horniny assyntsky zvrásněné s různě silným variským přepracováním (břidlice, fylity, svory až pararuly)
- 6 – starohorní a prvohorní ortoruly, granulity a velmi pokročilé migmatity

NP Podyjí

Geologie

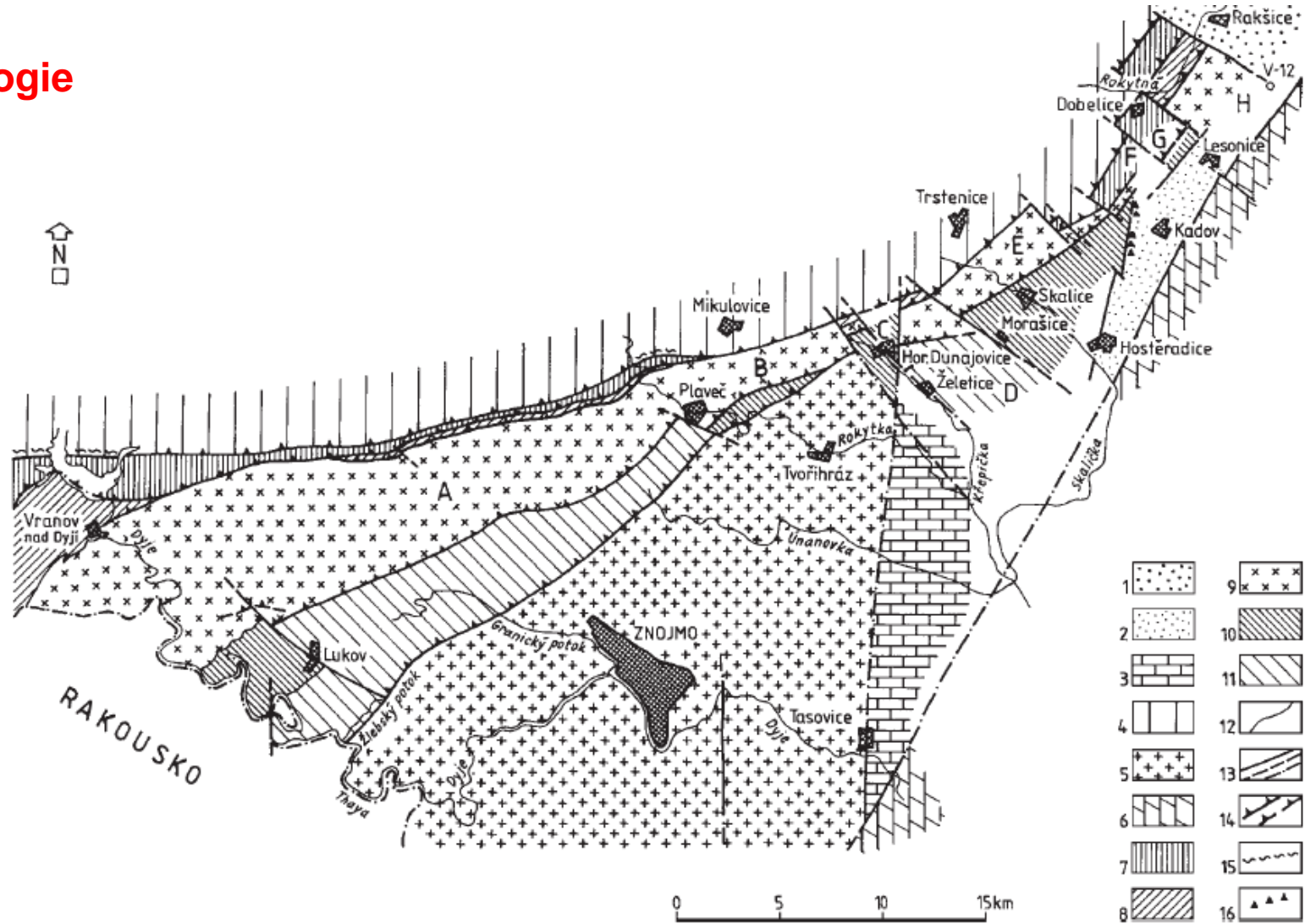

NP Podyjí

Geologie

Geologický substrát je převážně tvořený kyselými krystalickými horninami starohorního stáří: hlubinnými **vyvřelinami dyjského masivu** a **metamorfity moravika dyjské klenby**.

Omezeně se vyskytují bazické skalní substráty, především **krystalické vápence**, tvořící v okolí Hardeggu a Čížova (střední část CHKO) úzký pruh v moraviku.

Obr. 2. Tektonické uspořádání moravika severní části dyjské klenby. Paleozoikum: 1 – klastika permokarbonu v boskovickém příkopu; 2 – droby spodního karbonu v boskovickém příkopu; 3 – krystalinikum moldanubika; 4 – vápence frasn-givetu a bazální klastika. Proterozoikum: 5 – granitoidy brunovistulika; 6 – krystalinikum u Miroslavi a u Krhovic. Moravikum: 7 – horniny šafovské skupiny; 8 – horniny vranovské skupiny; 9 – bítešská ortorula; 10 – horniny lukovské skupiny (svrchní oddíl); 11 – horniny lukovské skupiny (spodní oddíl); 12 – hranice hornin; 13 – zlom zjištěný, předpokládaný, zakrytý; 14 – přesmyky a násunové zlomy; 15 – mylonitová zóna; 16 – zóna drcení.

NP Podyjí

Geologie

Od mladších prvohor přes druhohory převažovalo zvětrávání a denudace.

V **mladších třetihorách** bylo území **zaplaveno mořem** – sedimentace písků, písčitých jíílů a prachů, dodnes zachovaných hlavně v okolí Znojma.

Ve čtvrtohorách je území vyzdvihováno, vodní toky se zahlubují a převládá denudace.

Čtvrtohorní sedimenty, především **spraše**, se vyskytují zejména na východním okraji území.

NP Podyjí

Geomorfologie

NP Podyjí tvoří hluboce zaříznuté údolí Dyje a okolní plošiny na samém východním okraji České vysočiny.

V geomorfologickém členění jde o podcelky [Znojemská pahorkatina](#) (střední část území) a [Bítovská pahorkatina](#) (západní část území), jež jsou součástí celku [Jevišovická pahorkatina](#).

Nejvýchodnější část území zasahuje do [Dyjsko-svrateckého úvalu](#), jež patří k soustavě [Vněkarpatských sníženin](#), provincií [Západních Karpat](#).

NP Podyjí

Geomorfologie

Nejvýznamnějším tvarem reliéfu je **epigenetické údolí Dyje** a jejích přítoků.

Typické jsou pro něj **zaklesnuté meandry**, vzniklé zřejmě v méně odolných třetihorních sedimentech v nadloží a zakleslé v důsledku snižování erozní báze a zdvihu území v mladších třetihorách a ve čtvrtohorách.

V údolí Dyje jsou četné ukázky **periglaciální tvarů** reliéfu: skalní mrazové sruby, balvanité sutě, balvanité proudy, kamenná moře.

NP Podyjí

Geomorfologie

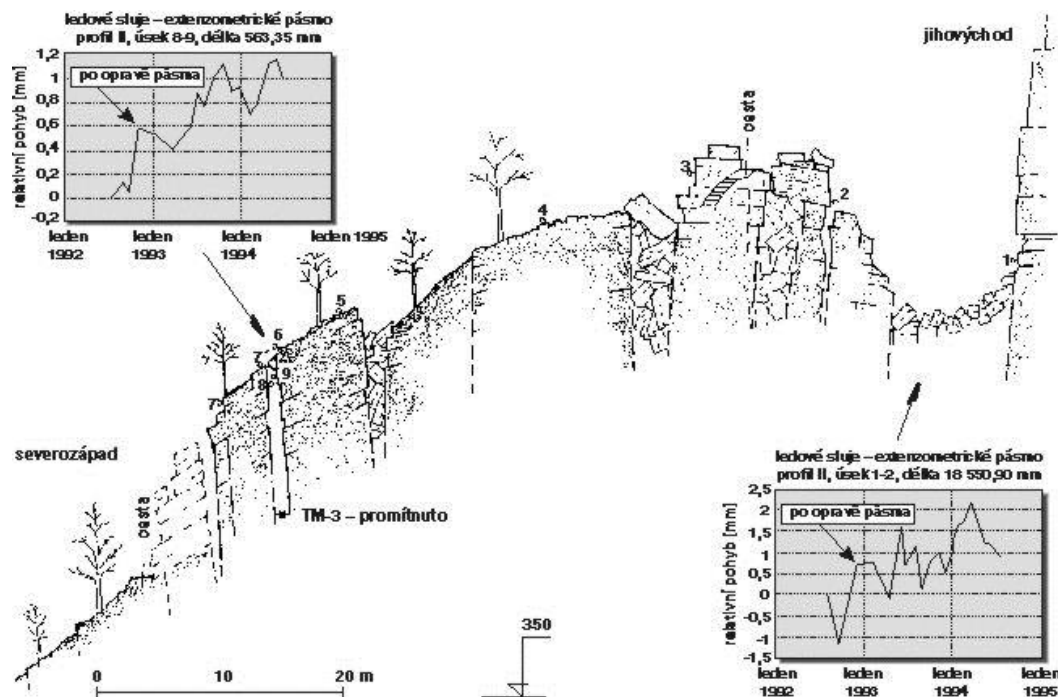
Ledové sluje

- pseudokrasové jeskyně na svazích údolí Dyje jihovýchodně od Vranova nad Dyjí;

- vznikly gravitačními pohyby skalních bloků bítešské ruly nad zaklesnutým meandrem Dyje;

- tyto kývavé pohyby stále pokračují (viz obrázek);

- v Ledových slujích se udržuje po celý rok chladný vzduch, vzácně se i v létě najdou na dně ledové povlaky.

zdroj: Vesmír

NP Podyjí

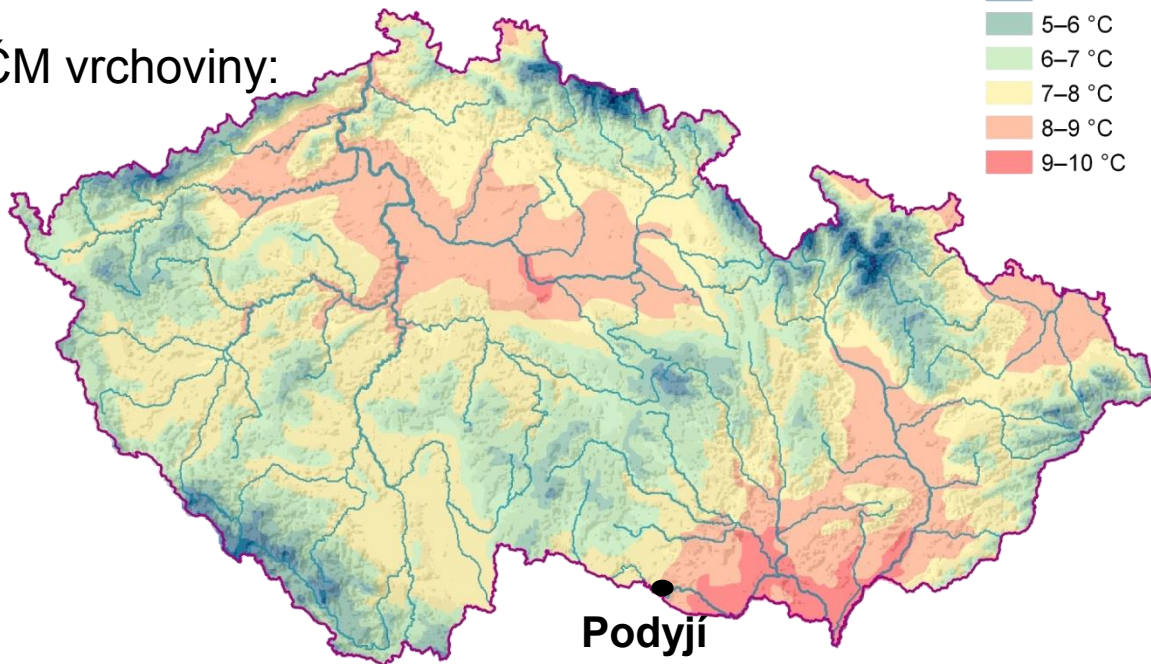
Vodstvo

Území je odvodňováno řekou Dyjí, jež je řekou třetího řádu v povodí Dunaje.

Klima

NP Podyjí leží na rozhraní teplé a mírně teplé klimatické oblasti, s poměrně výrazným západovýchodním teplotním gradientem: na západě se průměrné roční teploty pohybují kolem 7 °C, Znojmo má 8,8 °C.

Území leží ve srážkovém stínu ČM vrchoviny:
Vranov nad Dyjí ca 620 mm,
okolí Znojma ca 564 mm.

NP Podyjí

Vegetace a flóra

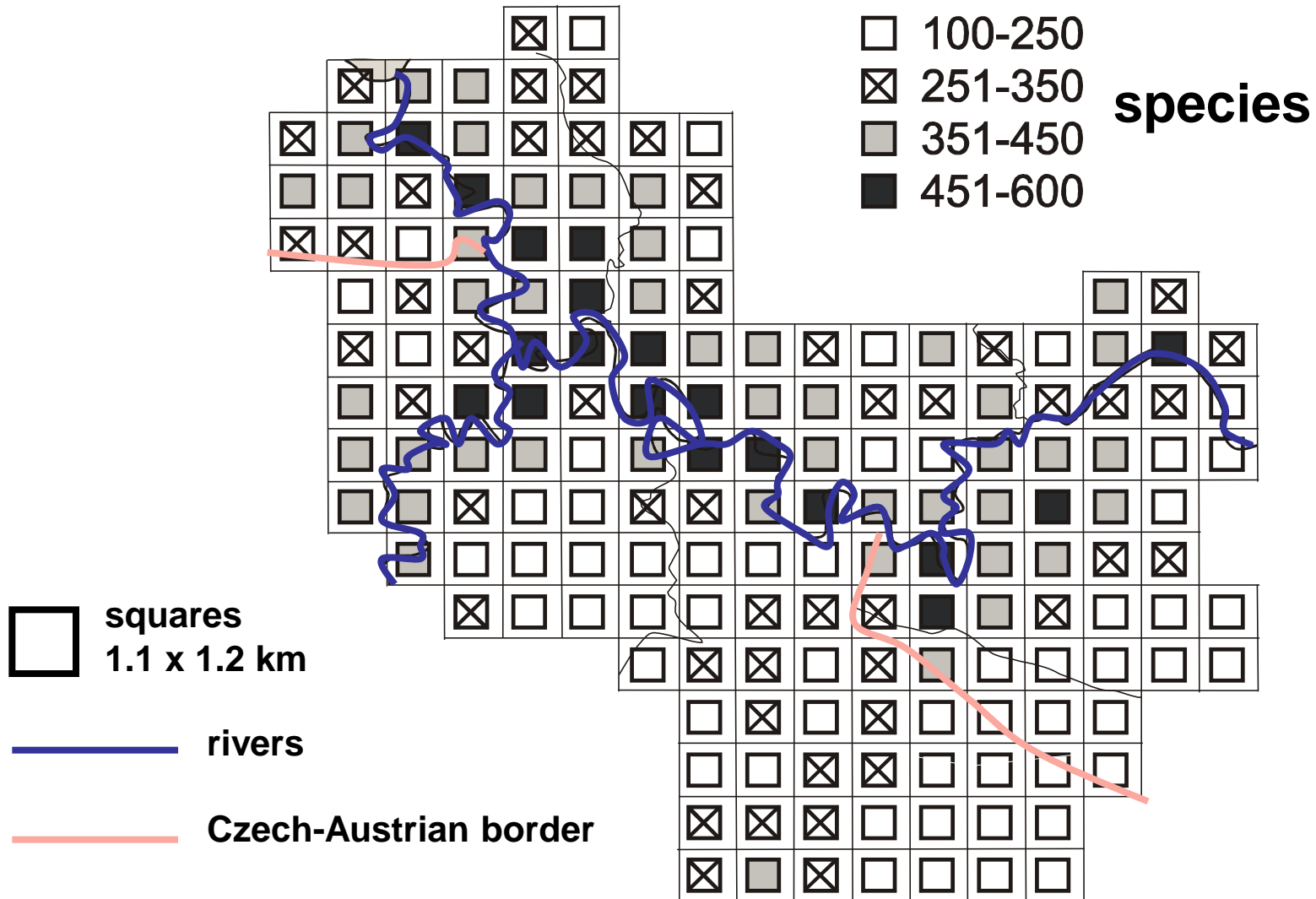
Floristicky i vegetačně **pestré území**, ovlivněné průnikem lesostepních prvků od východu z panonských nížin do jinak lesního, hercynského území.

Výborně vyvinutý **říční (údolní) fenomén Praebohemika**, s velkým kontrastem mezi nudnými plošinami s hlubokými půdami (dříve asi hlavně dubohabřiny, případně bukojedliny (ale ne všude!), dnes převážně odlesněno) a pestrou vegetací říčního údolí (vysoká beta-diverzita, na bazických horninách i alfa-diverzita): lužní lesy, suťové lesy, dubohabřiny až bučiny, teplomilné a kyselé doubravy, skalní bory, různé typy primárního (skály, suť) i sekundárního (vřesoviště, suché trávníky, louky) bezlesí.

NP Podyjí

Vegetace a flóra

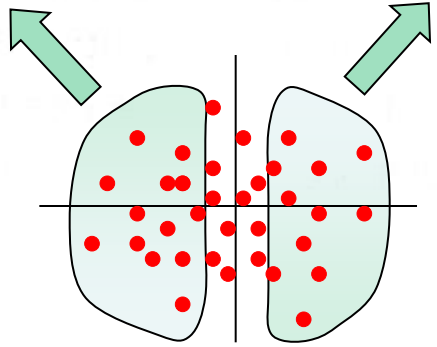
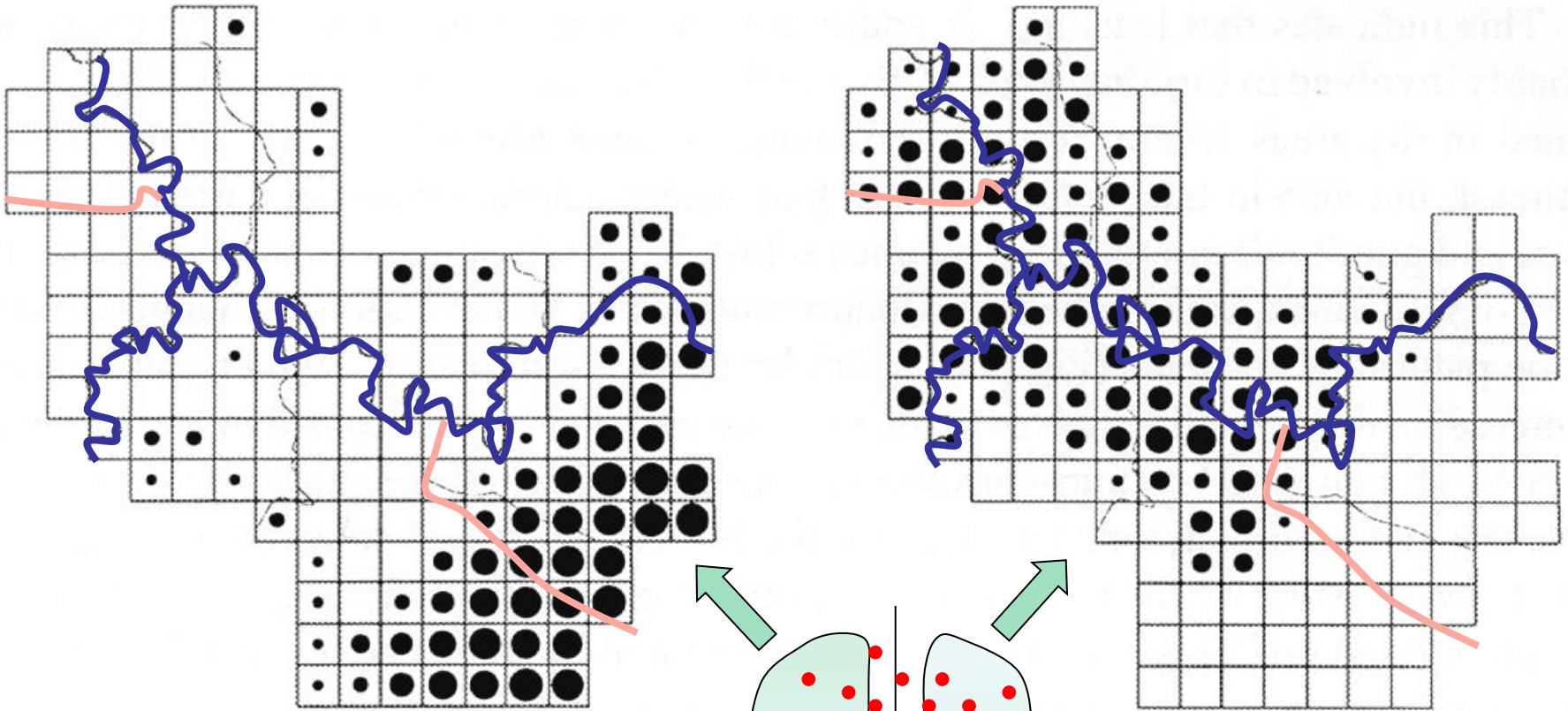
Species richness of vascular plants, based on flora mapping by Vít Grulich.

Floristic contrasts:
DCA of vascular plant data

Floristic axis 1, low values

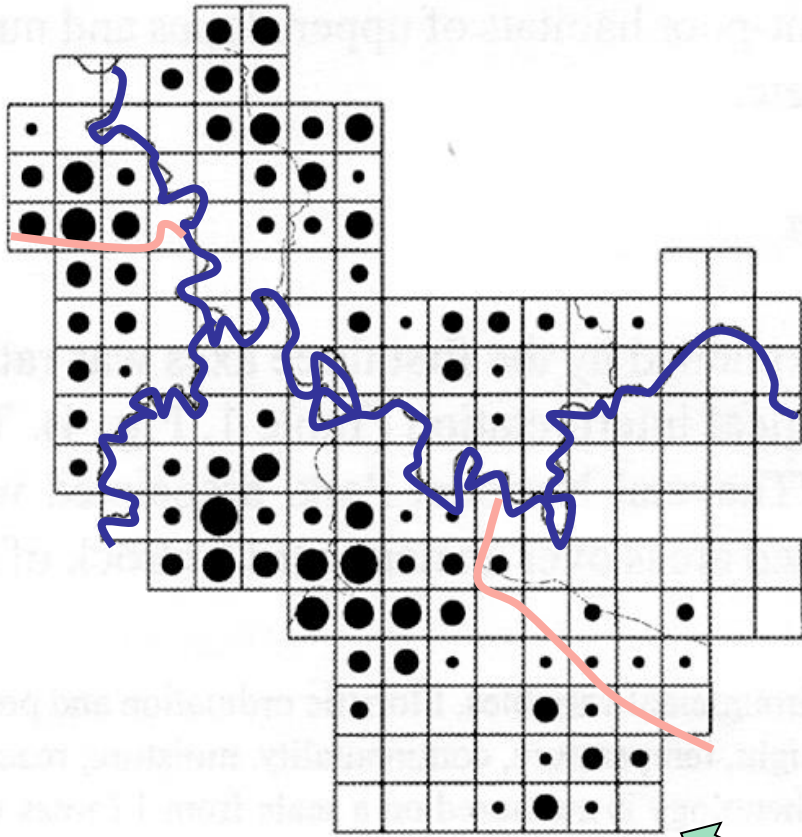
Floristic axis 1, high values

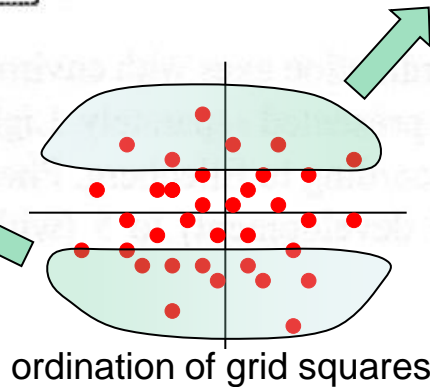
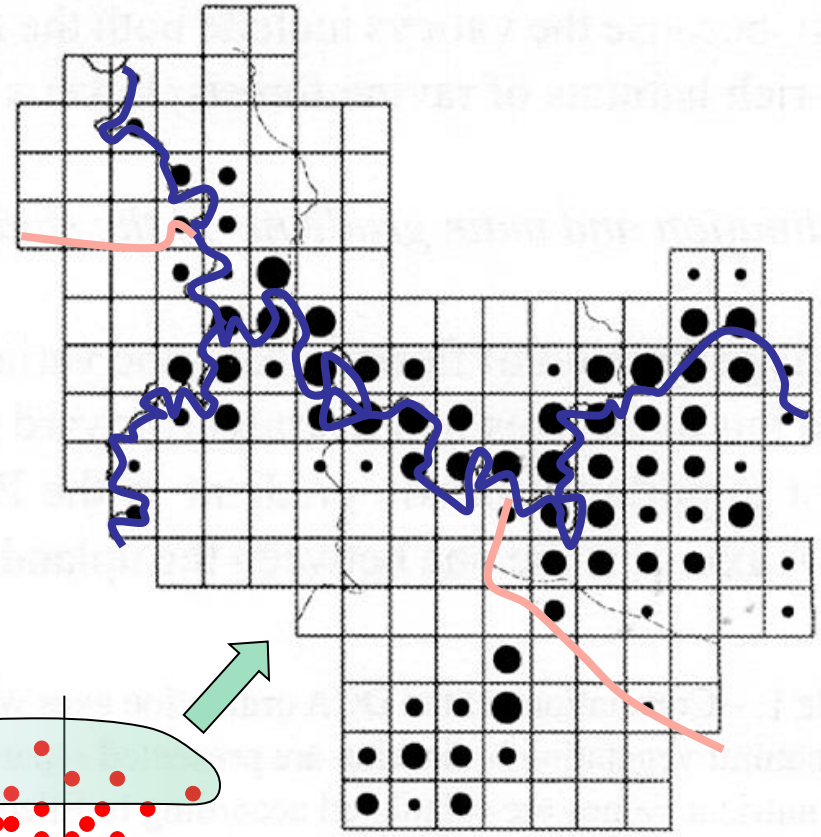
ordination of grid squares

Floristic contrasts:
DCA of vascular plant data

Floristic axis 2, low values

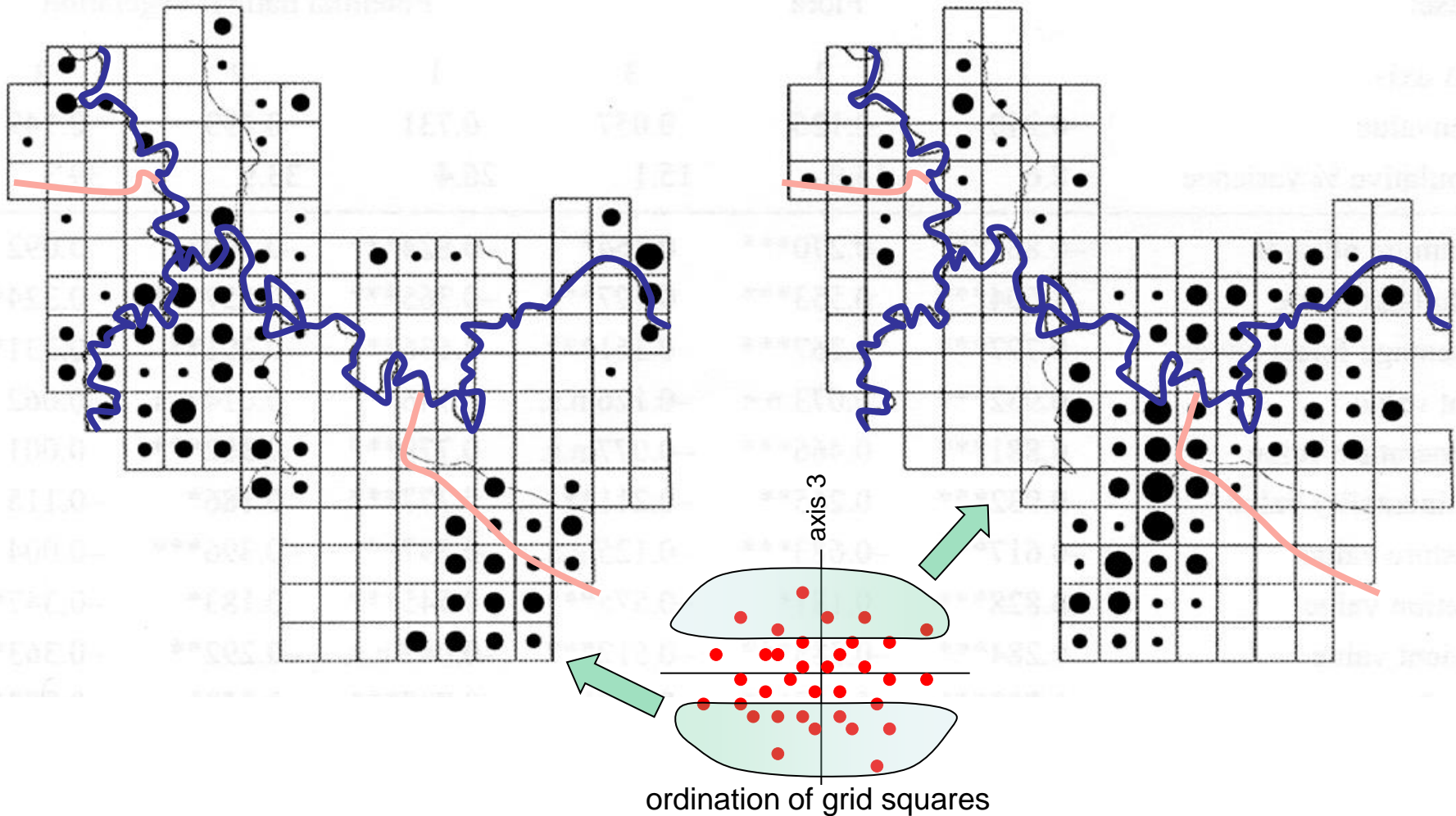
Floristic axis 2, high values

Floristic contrasts:
DCA of vascular plant data

Floristic axis 3, low values

Floristic axis 3, high values

Vřesoviště

suchá vřesoviště

Euphorbio-Callunion

Calluna vulgaris

Genista pilosa

suché acidofilní trávníky

Koelerio-Phleion phleoidis

Carex humilis

Dianthus carthusianorum agg.

Potentilla arenaria

Pulsatilla grandis

Gagea bohemica

Daphne cneorum

Vřesoviště

**suché trávníky
s kontinentálními prvky**

Festucion valesiaca

Festuca valesiaca

Stipa capillata

S. pennata

Cytisus procumbens

Pulsatilla grandis

Carex supina

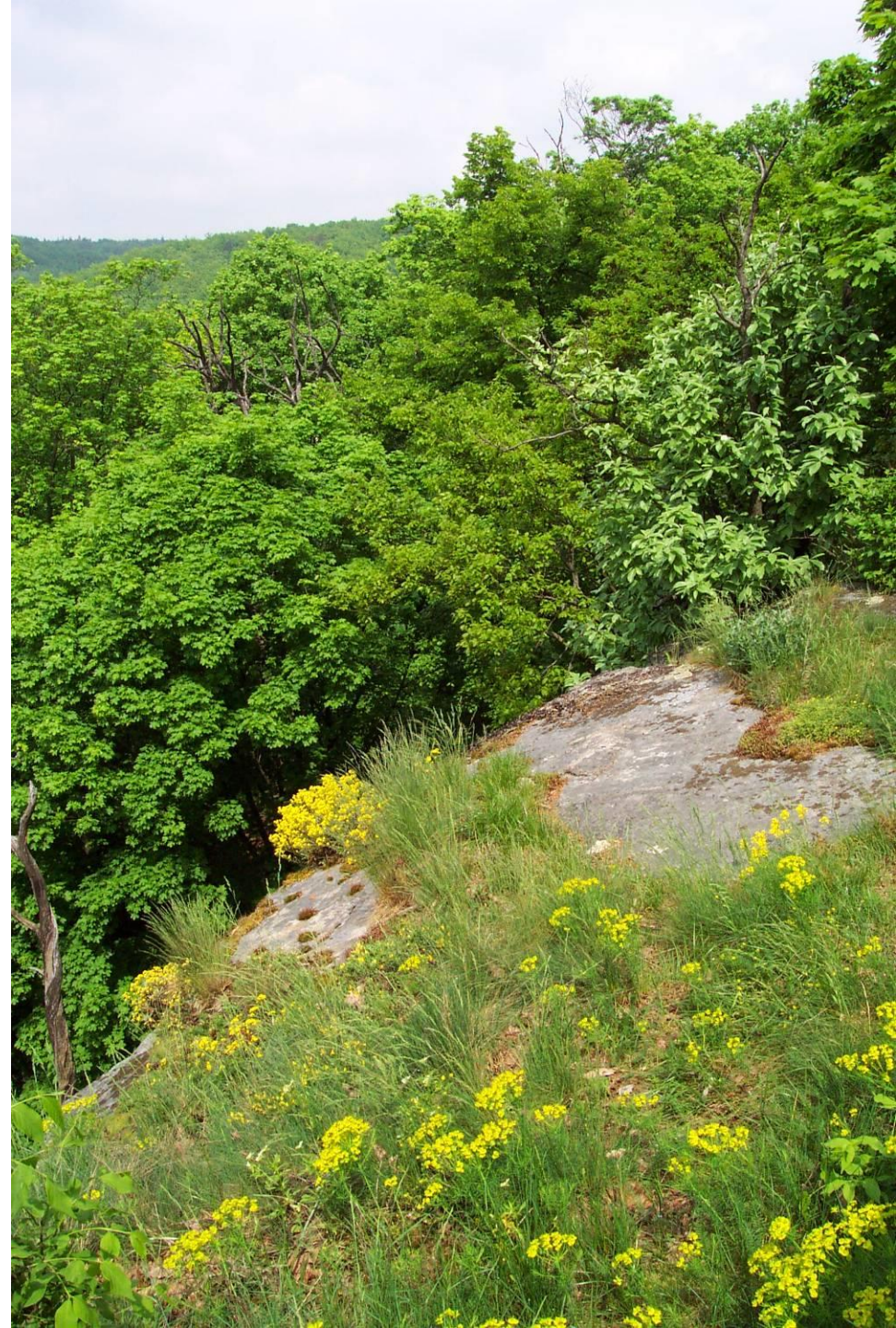
Helichrysum arenarium

Vegetace skalních výchozů na silikátech

*Alyso-Festucion
pallentis:*
*Festuco pallentis-Alyssetum
saxatilis*

Arabidopsion thalianae:
*Festuco-
Veronicetum dillenii*

Aurinia saxatilis
Festuca pallens
Gagea bohemica
Veronica dillenii

Festuca pallens

Gagea bohemica

Lesní vegetace na silikátech

kyselá doubrava

*Genisto germanicae-
Quercion: Luzulo-
Quercetum*

*Luzula luzuloides
Vaccinium myrtillus
Avenella flexuosa
Hieracium sp. div.*

Lesní vegetace na silikátech

kyselá teplomilná doubrava

*Quercion petraeae: Sorbo torminalis-Quercetum,
Genisto pilosae-Quercetum petraeae*

Festuca ovina
Carex humilis
Genista pilosa
Trifolium alpestre
Vincetoxicum
hirundinaria

Aconitum anthora

Lesní vegetace na silikátech

- **suťové lesy** (*Tilio-Acerion: Aceri-Carpinetum*): na ledových slujích jedna ze čtyř lokalit **ploštičníku evropského** (*Cimicifuga europaea*) v ČR, ve střední části Podují dvě lokality **kýchavice černé** (*Veratrum nigrum*).
- **dubohabřiny** (*Carpinion betuli: Melampyro-Carpinetum*)

Vegetace na mramorech

Vegetace na mramorech

- **teplomilné doubravy** (*Quercion pubescenti-petraeae*: *Corno-Quercetum*, ve fragmentech *Pruno mahaleb-Quercetum*): *Quercus petraea*, *Q. robur*, *Carex humilis*, *Inula ensifolia*, *I. hirta*, *Orchis militaris*, *O. purpurea*, *Aconitum anthora*;
- **teplomilné lesní lemy** (*Geranion sanguinei*): *Dictamnus albus*, *Geranium sanguineum*, *Peucedanum cervaria*, *Bupthalmum salicifolium*, *Iris variegata*;
- **suché a pěchavové trávníky**: *Inula ensifolia*, *Carex humilis*, *Polygala major*, *Sesleria albicans*, *Stipa pulcherrima*, *S. pennata*, *S. dasyphylla*.

Inula ensifolia

Bupthalmum salicifolium

NP Podyjí

Fauna

šneci

Truncatellina claustralis

V nivě náročné bazofilní teplomilné druhy (*Ruthenica filograna*, *Sphyradium doliolum*).

Na severních svazích sutě – nejlepší příklad Ledové sluje: kyselý substrát (bítešské ortoruly) s lípou (citrátové kalcium) a živým edafonem – vápnomilná *Truncatellina claustralis*; na výdechy studeného vzduchu vázán glaciální relikv *Discus rotundatus* – boreální světlomilný prvek, obvykle nad 800 m, hlavně na pařezech smrků.

Xerotermy: *Chondrula tridens* – staroholocénní druh vázaný na sukcesně mladá xerothermní stanoviště (zde vřesoviště).

Alpský vliv: zemoun skalní (*Aegopis verticillus*).

Sphyradium doliolum

www.biolib.cz

Aegopis verticillus

NP Podyjí

Fauna

Sít'okřídlí

Teplomilné prvky pakudlanka jižní (*Mantispa styriaca*) a ploskoroh pestrý (*Libelloides macaronius*).

Denní motýli

Vyhynul endemický poddruh jasoně červenookého (*Parnassius apollo* ssp. *marcomanus*), dosud jasoň dymnivkový (*Parnassius mnemosyne*).

Teplomilné druhy hnědásek podunajský (*Melitaea britomartis*), hnědásek květelový (*Melitaea didyma*), pestrokřídlec podražcový (*Zerynthia polyxena*), okáč kostřavový (*Arethusana arethusa*) nebo soumračník mochnový (*Pyrgus serratulae*).

© - josef hlasek
www.hlasek.com
Ascalaphus macaronius ae7026

NP Podyjí

Fauna

Brouci

Teplomilní krajníci k. hnědý (*Calosoma inquisitor*), k. pižmový (*Calosoma sycophanta*) a *Calosoma auropunctatum*, který je druhem stepních stanovišť.

Tesařík obrovský (*Cerambyx cerdo*) – vzácně v přirozených porostech dubů v údolí Dyje. Existují staré údaje o výskytu tesaříka alpského (*Rosalia alpina*) na Vranovsku.

Pralesní střevlík *Carabus irregularis*.

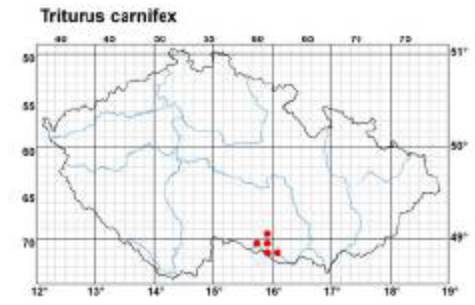
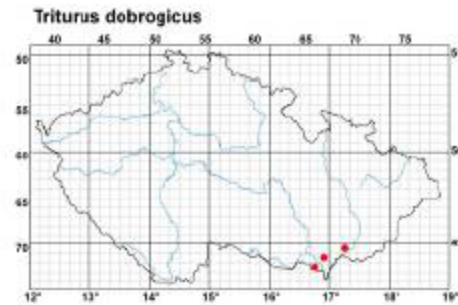
Teplomilný krasec *Paracylindromorphus sabuliformis* (Hradiště), jehož nejbližší lokality jsou až na jižním Slovensku.

Dutinový kovařík *Limoniscus violaceus*.

NP Podyjí

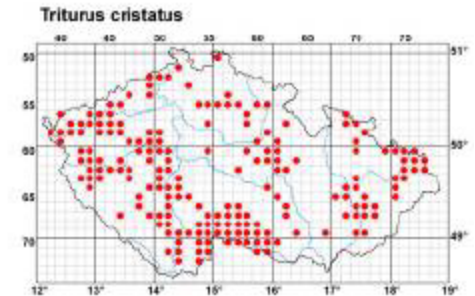
Fauna

obratlovci

obojživelníci

Vedle běžných druhů se ve vlhkých lesích hojně vyskytuje mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*). Zoogeograficky významný je výskyt hybridogenních populací *Triturus carnifex* x *T. cristatus* z okruhu čolka velkého; *T. carnifex* je submediteránní prvek.

plazi

S výjimkou ještěrky živorodé a želvy bahenní všechny druhy známé v ČR, včetně užovky stromové (*Elaphe longissima*), ještěrky zelené (*Lacerta viridis*) a nedoloženého historického údaje o výskytu ještěrky zední (*Lacerta muralis*) v okolí Znojma.

NP Podyjí

Fauna

obratlovci

ptáci

Z významných druhů světlých lesů (doubravy, bory) se vyskytují **dudek chocholatý** (*Upupa epops*) a **lelek lesní** (*Caprimulgus europaeus*), na pasekách i **skřivan lesní** (*Lullula arborea*). V bučinách vzácně **lejsek malý** (*Ficedula parva*).

Z druhů bezlesí (pastviny, lada, křoviny) patří k významným **bělořit šedý** (*Oenanthe oenanthe*), **strnad luční** (*Emberiza calandra*) nebo **pěnice vlašská** (*Sylvia nisoria*).

savci

Územím prochází hranice rozšíření stepního druhu **myšice malooké** (*Apodemus microps*) – u nás v Podkrušnohoří, na J Moravě, a ve Slezské nížině. Vyskytuje se i vzácnější **bělozubka bělobřichá** (*Crocidura leucodon*).